

KICHIK MAKTAB YOSHDAGI O'QUVCHILAR TAFAKKURINI DIAGNOSTIKA QILISH VA PSIXOKORREKSIYASI.

Nurmatova Muxayyo Abdumalikovna

Osiyo Xalqaro Universiteti Pedagogika va psixologiya fakulteti 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning fikrlash jarayonlarini tushunish va hal qilishda diagnostika va psixokorreksiyaning ahamiyatini o'rganamiz. Kognitiv baholash vositalarini dalillarga asoslangan psixokorreksiya usullari bilan integratsiyalash orqali o'qituvchilar va ruhiy salomatlik mutaxassislari talabalarga kognitiv qiyinchiliklarni engish, o'quv salohiyatini optimallashtirish va akademik va shaxsiy o'sish uchun ijobiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: kichik maktab yoshidagi o'quvchilar, tafakkur, diagnostika, psixokorreksiya, muammo, kognitiv nuqsonlar

Kichik maktab yoshidagi (odatda 7 yoshdan 12 yoshgacha) o'quvchilarning kognitiv rivojlanishi ularning fikrlash shakllari, muammolarni hal qilish va o'rganish xatti-harakatlarini shakllantirishda muhim davr hisoblanadi. Aynan shu shakllanish bosqichida bolalar muhim kognitiv qobiliyatlarga ega bo'ladilar, o'z-o'zini boshqarish strategiyalarini rivojlantiradilar va akademik muvaffaqiyat va ijtimoiy-emotsional farovonlik uchun poydevor yaratadilar. Biroq, ba'zi talabalar o'zlarining fikrlash jarayonlarida muammolarga duch kelishlari mumkin, masalan, kognitiv nuqsonlar, o'rganishdagi nuqsonlar yoki noto'g'ri kognitiv naqshlar ularning akademik samaradorligi va hissiy rivojlanishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning kognitiv muammolarini aniqlash va hal qilishda diagnostika va psixokorreksiya muhim rol o'ynaydi. Keng qamrovli baholash vositalari, psixologik baholashlar va kognitiv testlar orqali o'qituvchilar va ruhiy salomatlik mutaxassislari o'quvchilarning kognitiv kuchli va zaif tomonlari haqida tushunchaga ega bo'lishlari, tashvishlanishning mumkin bo'lgan sohalarini aniqlashlari va ularning kognitiv

rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun aralashuv strategiyalarini sozlashlari mumkin. Kognitiv trening, xulq-atvor terapiyasi va psixologik maslahatni o'z ichiga olgan psixokorreksiya tadbirlari o'quvchilarning kognitiv ko'nikmalarini oshirish, muammolarni hal qilish qobiliyatini yaxshilash va ijobiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan. Kichik maktab yoshidagi, odatda 7 yoshdan 12 yoshgacha bo'lgan bolalar, ularning fikrlash shakllari va qobiliyatlarini shakllantiradigan muhim kognitiv va psixologik rivojlanishdan o'tadilar. Pedagoglar va tarbiyachilar sifatida ushbu shakllanish davrida bolalarning fikrlash jarayonlarining nozik tomonlarini tushunish va ularning kognitiv rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun samarali diagnostika vositalari va psixokorreksiya usullarini qo'llash juda muhimdir. Ushbu maqolada biz kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning tafakkurini diagnostika qilish va psixokorreksiya qilish muhimligini o'rganamiz, ularning kognitiv rivojlanishi va umumiy farovonligini oshirishi mumkin bo'lgan asosiy strategiya va yondashuvlarni ta'kidlaymiz.

Kichik maktab yoshidagi bolalarning kognitiv rivojlanishini tushunish.

Kichik maktab yillarida bolalar tez kognitiv o'sishni boshdan kechiradilar, bu xotira, diqqat, muammolarni hal qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlari bilan ajralib turadi. Ularning tafakkuri mantiqiy va deduktiv bo'lib, turli tushunchalar o'rtasida bog'lanishlar o'rnatishga va yanada murakkab psixik jarayonlarga kirishishga imkon beradi. Biroq, bu davr kognitiv zaifliklar, jumladan, mavhum fikrlash, impulslarni nazorat qilish va hissiy tartibga solishdagi qiyinchiliklar bilan ham ajralib turadi.

Kognitiv funktsiyalarni baholashda diagnostikaning roli.

Kichik maktab yoshidagi bolalarning kognitiv funktsiyalarini baholashda, ularning fikrlash qobiliyatining kuchli va zaif tomonlarini aniqlashda diagnostika muhim rol o'ynaydi. Standartlashtirilgan kognitiv baholash vositalaridan foydalangan holda, o'qituvchilar va psixologlar xotira, diqqat, ijro etuvchi funktsiyalar va muammolarni hal qilish qobiliyatlari kabi bolalarning kognitiv jarayonlari haqida qimmatli tushunchalarga ega bo'lishlari mumkin. Ushbu baholashlar bolalarning o'quv faoliyati va ijtimoiy moslashuviga to'sqinlik qilishi mumkin bo'lgan kognitiv kamchiliklarni, o'rganishdagi nuqsonlarni yoki rivojlanish kechikishlarini aniqlashga yordam beradi.

Psixokorreksiya: Kognitiv ko'nikmalarni oshirish strategiyalari.

Psixokorreksiya bolalarning kognitiv faoliyatini optimallashtirish va sog'lom fikrlash shakllarini rivojlantirishga qaratilgan terapevtik tadbirlar va ta'lim strategiyalari to'plamini anglatadi. Kichik maktab yoshidagi bolalar kontekstida psixokorreksiya usullari maqsadli aralashuvlar va tadbirlar orqali xotira, e'tibor, tanqidiy fikrlash va metakognitiv qobiliyatlarni oshirishga qaratilgan. Ba'zi umumiy psixokorreksiya strategiyalari orasida kognitiv trening mashqlari, mnemonik texnikalar, ong amaliyoti va xulq-atvorni o'zgartirish strategiyalari mavjud.

Ta'lim sharoitlarida diagnostika va psixokorreksiyaning integratsiyalash.

Ta'lim muassasalarida diagnostika va psixokorreksiyaning integratsiyasi bolalarning kognitiv rivojlanishi va akademik muvaffaqiyatini rag'batlantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Muntazam kognitiv baholashlarni o'tkazish va dalillarga asoslangan psixokorreksiya strategiyalaridan foydalanish orqali o'qituvchilar har bir talabaning o'ziga xos kognitiv ehtiyojlarini qondirish uchun o'z ta'lim usullarini moslashtirishlari mumkin. Bundan tashqari, o'qituvchilar, psixologlar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik bolalarning kognitiv o'sishi va farovonligini qo'llab-quvvatlaydigan keng qamrovli tadbirlarni amalga oshirish uchun juda muhimdir.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, diagnostika va psixokorreksiya kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning kognitiv rivojlanishini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Bolalarning kognitiv jarayonlarini tushunish, kognitiv kuchli va zaif tomonlarini aniqlash va maqsadli psixokorreksiya strategiyalarini amalga oshirish orqali o'qituvchilar va tarbiyachilar bolalarga o'zlarining to'liq kognitiv salohiyatini ro'yobga chiqarishlari va akademik va ijtimoiy jihatdan gullab-yashnashlari mumkin. Diagnostika, psixokorreksiya va hamkorlikdagi sa'y-harakatlarni birlashtirgan yaxlit yondashuv orqali biz bolalarning kognitiv o'sishini qo'llab-quvvatlovchi va umrbod ta'lim ko'nikmalarini rivojlantiruvchi tarbiyaviy muhitni yaratishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Rahmonov A. Jumanazarov Yo. "Yosh va pedagogik psixologiya". Namangan. 2008
2. Рогов Е.А Настольная книга практического психология Москва. 1999
3. Gulhayo Umarova Murodiljanovna, Zulayho Jabborova Mansur qizi. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish // —Ustozlar uchunll fidoyi va jonkuyar pedagoglar jurnali. 34-son, 1-to'plam, dekabr, 2022. 8-12 b.
4. Gulhayo Umarova Murodiljanovna, D.O.Ximmataliyev. O'smirlarda vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirishning usullari va vositalari // —Ustozlar uchunll fidoyi va jonkuyar pedagoglar jurnali. 34-son, 1-to'plam, dekabr, 2022. 13-23 b.
5. Umarova Gulhayo Murodiljanovna. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda o'qishga bo'lgan qiziqishni klasterli yondashuv asosida rivojlantirish // —Pedagogsl international research journal. Volume-21, Issue-2, November, 2022. Pp.7-10.